

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ค.๕๕/๒๕๖๑

วันที่ ๒๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

เรื่อง พระมโนธรรม รีกอโศก (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และเอกสารเพิ่มเติมสรุปได้ว่า พระมโนธรรม รีกอโศก (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าผู้ร้องเป็นบรรพชิตหรือพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาตามนิกายวัชรยาน แต่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ไม่รับรองว่าผู้ร้องมีสถานะเป็นพระสงฆ์ตามกฎหมายนี้ ทำให้ผู้ร้องไม่ได้รับการบริการจากรัฐหรือสิทธิอื่นใดที่พระสงฆ์พึงได้ จึงเป็นการไม่ยุติธรรม ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ กล่าวคือพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗ บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง แต่มิได้บัญญัติว่าสมเด็จพระสังฆราชต้องไม่ใช่พระสงฆ์นิกายเถรวาท ทำให้ขัดต่อหลักการเรื่องการบัญญัติสิ่งที่พระพุทธรเจ้าไม่บัญญัติขึ้นใช้ต่อพระภิกษุ บทบัญญัติมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๕ ที่บัญญัติกรณีกาพ้นจากตำแหน่งของสมเด็จพระสังฆราชและกรรมการมหาเถรสมาคม แต่มิได้บัญญัติไว้ชัดเจนในเรื่องคุณสมบัติของพระสังฆราชตามที่พระธรรมวินัยกำหนดกรณีหากต้องอาบัติสังฆาทิเสสหรือละเมิดพระธรรมวินัยจนเป็นที่ประจักษ์ การที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม บทบัญญัติมาตรา ๑๒ ที่บัญญัติให้สมเด็จพระสังฆราชซึ่งเป็นปัจเจกสงฆ์ทำหน้าที่แต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคม แต่พระธรรมวินัยบัญญัติว่าการแต่งตั้งพระสงฆ์ให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ให้เป็นอำนาจ

- ๒ -

ของหมู่สงฆ์ผู้ซึ่งบริสุทธิ์โดยศีลและพระวินัยอย่างน้อยสี่รูปขึ้นไป ย่อมขัดต่อหลักพระธรรมวินัย และขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๘ บทบัญญัติมาตรา ๑๕ ตรี ที่บัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคม และให้มีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ และกำหนดให้พระสงฆ์อยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม ซึ่งไม่มีในพระธรรมวินัย จึงเป็นการกีดรอนสิทธิของสงฆ์ ย่อมขัดต่อหลักพระธรรมวินัย บทบัญญัติมาตรา ๑๕ ที่บัญญัติให้กรรมการมหาเถรสมาคมซึ่งมีหน้าที่พิจารณากลับกรองเรื่องที่จะเสนอต่อมหาเถรสมาคมหากเป็นผู้ไม่สุจริตโดยศีลและพระธรรมวินัยได้ร่วมกันลงมติในกิจของสงฆ์ ย่อมขัดต่อหลักพระธรรมวินัย บทบัญญัติมาตรา ๒๑ ที่บัญญัติให้การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค จัดแบ่งเขตปกครอง แต่เนื่องจากพระสงฆ์ในพุทธศาสนาเป็นอิสระชน (อนาคาริก) พระธรรมวินัย กำหนดว่าจะดำเนินการให้มีศูนย์กลางปกครองสงฆ์มิได้ ย่อมขัดต่อหลักพระธรรมวินัย และบทบัญญัติมาตรา ๒๓ ที่บัญญัติเรื่องการแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส แต่พระธรรมวินัยกำหนดคุณสมบัติของพระอุปัชฌาย์เอาไว้โดยไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งหรือถอดถอน และไม่มีข้อกำหนดตำแหน่งเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเอาไว้ ย่อมขัดต่อหลักพระธรรมวินัย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๕ ตรี มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑ และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาว่ากระบวนการตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ เนื่องจากไม่ทำประชาพิจารณ์อย่างรอบด้าน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วไม่เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว จึงเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัย

ว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว” วรรคสี่ บัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา ๔๖ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับแก่การยื่นและการพิจารณาคำร้องตามมาตรานี้ด้วย โดยอนุโลม” และมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และเอกสารเพิ่มเติม เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าตนได้รับความเสียหายจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๕ ตรี มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑ และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นการขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย อันเป็นประเด็นเดียวกันกับที่ผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ตามคำสั่งที่ ๔๓/๒๕๖๐ ว่ากรณีดังกล่าวเป็นการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว และคำสั่งที่ ๔๘/๒๕๖๑ เป็นกรณีคำร้องที่ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงตามคำร้องนี้มิได้มีสาระสำคัญใดเพิ่มเติมจากคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัยไปแล้วนั้น คำร้องนี้จึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคสาม ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้ อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๒/๒๕๖๒)

อนันต์ อนันต

(นายเจริญ ภักดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

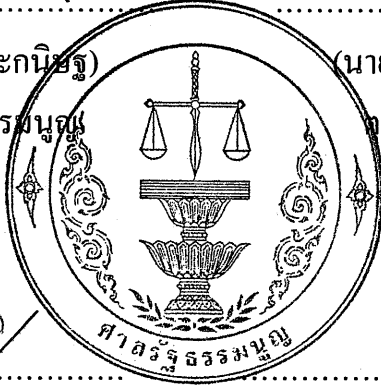
(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ทวิเกียรติ มินะกนิษฐ

(นายทวิเกียรติ มินะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นรินทร์ เมฆไตรรัตน์

(นายนรินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

บุญส่ง กุลบุปผา

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปัญญา อุดชาชน

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

วรวิทย์ กังสศิเทียม

(นายวรวิทย์ กังสศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

อุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ